

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 11 lipca 2016 r.

Adam Bodnar

VII.6060.48.2014.KM

Pan
Konstanty Radziwiłł
Minister Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

W związku z wpływającymi skargami w zainteresowaniu Rzecznika Praw Obywatelskich pozostają regulacje dotyczące dostępu do pytań z przeprowadzonych już państwowych egzaminów. Zgodnie z art. 14a ust. 11 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. *o zawodach lekarza i lekarza dentysty* (Dz. U. z 2015 r., poz. 464 ze zm.), testy i pytania testowe, przeprowadzone w ramach Lekarskiego Egzaminu Końcowego i Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego, nie podlegają udostępnianiu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 r. *o dostępie do informacji publicznej* (Dz. U. z 2015 r., poz. 2058 ze zm.). Podobnie, zgodnie z art. 16r ust. 12 zd. 2 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, zadania testowe z Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego nie podlegają udostępnianiu na zasadach określonych w ustawie o dostępie do informacji publicznej.

Sprawa ta jest niezwykle aktualna z uwagi na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 czerwca 2016 r. o sygn. K 8/15, podjętego w wyniku wniosku Naczelnej Rady Lekarskiej. TK stwierdził w nim, że powyższe przepisy w zakresie, w jakim dotyczą testów i pytań testowych oraz zadań testowych z egzaminów, które już się odbyły, są niezgodne z art. 61 ust. 3 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie został jeszcze opublikowany w Dzienniku Ustaw.

Zwrócić należy jednak uwagę, że analogiczna regulacja prawna, jak ta zakwestionowana przez Trybunał, znajduje się w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1384 ze zm.). Zgodnie bowiem z art. 30w ust. 5 tej ustawy, testy i pytania testowe oraz zadania egzaminów ustnych i praktycznych Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego Diagnostów Laboratoryjnych nie

podlegają udostępnianiu na zasadach określonych w ustawie o dostępie do informacji. **W ocenie Rzecznika, także ten przepis, w zakresie, w jakim dotyczy testów, pytań testowych i zadań PESDL, który już się odbył, jest niezgodny z konstytucyjnym standardem prawa do informacji o działalności organów władzy publicznej.**

Zgodnie z art. 61 ust. 1 Konstytucji, obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Prawo to obejmuje również uzyskiwanie informacji o działalności organów samorządu gospodarczego i zawodowego, a także innych osób oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej i gospodarują mieniem komunalnym lub majątkiem Skarbu Państwa. Pytania i testy z egzaminów państwowych, które już się odbyły, stanowią informację publiczną, co zostało potwierdzone w orzecznictwie sądów administracyjnych, a Dyrektor Centrum Egzaminów Medycznych jest organem zobowiązanym do udostępnienia informacji publicznej (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 lipca 2011 r. o sygn. I OSK 678/11, który dotyczył udostępnienia pytań egzaminacyjnych z wszystkich Państwowych Egzaminów Specjalizacyjnych z konkretnej dziedziny). Z uwagi na obowiązujący art. 30w ustawy o diagnostyce laboratoryjnej dostęp do pytań z PESDL został wyłączony.

Należy jednak zwrócić uwagę, że powyższe ograniczenie w dostępie do informacji publicznej podlega ocenie z uwagi na zgodność z art. 61 ust. 3 Konstytucji, zgodnie z którym ograniczenie prawa, o którym mowa w ust. 1 i 2, może nastąpić wyłącznie ze względu na określone w ustawach ochronę wolności i praw innych osób i podmiotów gospodarczych oraz ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa. Przepis ten wprowadza katalog wartości, które uzasadniają ograniczenie prawa do informacji, a pozostałe warunki takiego ograniczenia zostały wprowadzone w art. 31 ust. 3 Konstytucji. W ocenie Rzecznika, regulacja art. 30w ust. 5 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej odnosząca się do egzaminów, które już się odbyły, nie prowadzi do realizacji żadnej z wymienionych w art. 61 ust. 3 wartości. Zgodnie z kolei z art. 31 ust. 3 Konstytucji, który stanowi, że ograniczenia wolności i praw muszą być „konieczne w demokratycznym państwie”, każde ograniczenie podlega ocenie pod kątem wynikającego z tego przepisu testu proporcjonalności. Doktryna i orzecznictwo określają zasadę proporcjonalności jako wymóg przydatności, konieczności oraz proporcjonalności *sensu stricto* ograniczenia. **Zdaniem Rzecznika przedmiotowa regulacja nie realizuje tych wymogów, co prowadzi do nieproporcjonalnego ograniczenia prawa do informacji o działalności organów władzy publicznej.** Taka ocena znajduje potwierdzenie w orzeczeniu TK o sygn. K 8/15 odnoszącym się do pytań z egzaminów lekarskich.

W związku z powyższym, stosownie do przepisu art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.),

zwracam się do Pana Ministra o przedstawienie stanowiska na temat poruszonych problemów, a także – jeśli Pan Minister podziela moją ocenę – o podjęcie działań ustawodawczych w celu dostosowania przedmiotowych regulacji do standardów przewidzianych w Konstytucji.

Podpis na oryginale